

Ljubavlju i iskustvom do uspješnog pčelarstva

U pčelarstvu čovjek mora puno raditi i svaka se mala greška skupo plaća. Nažalost, ne postoji veterinarska služba za pčele pa se i za to moramo sami pobrinuti, kaže Milio Kožljan

**Zapisała Barbara BAN
Snimio Eduard STRENJA**

Sunčan zimski dan na trenutak je nagovijestio proljeće i izmamio pčele iz košnica u potrazi za hranom i rijetkim procvjetalim vjesnicima toplijeg vremena. Posebno je bujalo oko pčelinjaka barbanskih pčelara, onih profesionalnih i hobista, koji su našu novinarsku ekipu na jedan dan uveli u svijet pčela i meda.

Upoznavanje s osnovama pčelarstva počelo je u Sutivancu, inače pogodnom terenu za držanje košnica zbog bogatih šuma i livada. Najveći broj košnica u općini ima dugogodišnji zaljubljenik u pčelarstvo Milko Roce. Razgovoru se pridružio i pčelar Milio Kožljan iz Kožljani, koji usko surađuje s Roceom već godinama te s njim izmjenjuje iskustvo i znanje. Roce se bavi pčelarstvom od svoje 15. godine, a sve je počelo kad je pronašao roj pčela blizu sela i odlučio se za njih pobrinuti.

- Taj san roj pokupija u obični stari sanduk, a pokle lito, dva napravija san prvu košnicu, kaže Roce, koji danas na dvije lokacije drži 250 košnica. U radu mu pomaže cijela obitelj, a godišnje proizvedu, ovisno o vremenskim uvjetima za vrijeme paše, oko dvije tone meda. Često mu u poslovima oko pčelinjaka i košnica pomaže Kožljan, koji u okolici Sutivanca u selu Brišćići u općini Gračišće drži 50-ak košnica. On se pak ovom djelatnošću počeo baviti 1976. godine, kad je od Rocea kupio dvije košnice. Od starijeg je pčelara »pokupio« mnoga znanja i iskustvo, a doškolovao se i na brojnim seminarima u pčelarskim društvima u Puli i Pazinu te Rijeci.

Obojica pčelara trenutno prate zimsku sezonu u pčelinjaku. Kažu da je ujesen i zimi potrebno košnice i okvire pripremiti za proljeće. Stoga se na nove okvire stavlja takozvana startna osnova, odnosno ploča od pčelinjeg meda koja se dodaje radi obnove matice. Naime, mlade matice imaju bolji prinos i lakše prezime. Također se redovito kontrolira stanje pčela u košnicama pa im se po potrebi daje hrana u obliku pogače, mješavine šećera i vitamina.

Kožljan nam je ukratko dao upute i objašnjenja kako funkcionira godišnji ciklus rada oko pčela i pčelinjaka koji ne sele. Prije početka sezone, koja starta sredinom travnja, pčelari sele okvire iz plodišta u medište košnice, odnosno okvire iz donjeg dijela košnice stavljaju u gornji, gdje se tijekom paše sakuplja med. Med se vrca sredinom šestog mjeseca, a za vrijeme ljetnih vrućina i suše pčelinjak se redovito kontrolira i tretira protiv nametnika, posebno varoze. Ponovno sakupljanje sokova iz prirode počinje nakon prvih kiša u rujnu, kada cvjetaju vrućak, bršljan i ostale jesenske kulture. Aktivnost u pčelinjaku traje do kraja listopada, kad se zatvara sezona.

- U pčelarstvu čovjek mora puno raditi i svaka se mala greška skupo plaća. Nažalost, ne postoji veterinarska služba za pčele pa se i za to moramo sami pobrinuti, kaže Kožljan.

U Grandićima na obiteljskom imanju pčelama se pak bavi obitelj Mirković iz Pule. Otac Miro i sin Matko održavaju osamdesetak košnica, a prošle su godine proizveli 500-tinjak kilograma meda.

- Pčelama sam se počeo baviti s tatom, kojemu bih pomagao tijekom godine, posebno kod vrcanja meda, kaže Matko Mirković. Istaknuo je da se ne sjeća vremena kad se njegova obitelj nije bavila tim poslom. Pčelarstvo kao prekrasan hobi moto je Albina Rojnića iz Grabri, koji kaže da ljeti više voli biti uz svoje pčele u selu Jakačići nego na plaži. I njegova je ljubav prema »čelicama« počela vrlo rano, s 15 godina. Rojnić svoje košnice seli tijekom godine, tako da su na proljeće u Jakačićima blizu Svete Katarine, a na jesen kod Hrboki. Ovaj pčelar kaže da mu u svemu ponajviše pomaže supruga, a kći bi bila odlična pčelarica kad ne bi bila alergična na njih.

Za razliku od drugih kolega pčelara Mladen Štoković seli svoj pčelinjak tijekom sezone. Takozvano seleće pčelarstvo u Štokovića počinje već u proljeće, kad se nakon zimovanja u Orihima na kadulju ide u Raški kanal, a na bagrem na Sutivanštinu i Pazinštinu. Na početku bespaše u Istri košnice se sele na Bjelolasicu i Kordun, gdje cvjetaju planinske livade. U kolovozu se sakuplja šumski med crnogorice, a nakon prvih kiša košnice se ponovno vraćaju u primorje. Ovaj se pčelar profesionalno bavi medom i



pčelama pa je zajedno sa svojom obitelji pokrenuo malo obiteljsko gospodarstvo, a svoje proizvode plasira na pulskoj tržnici. Za svoj je med i više puta bio odlikovan na Vinistri te smotri Ex tempore u Grožnjanu.

- Imamo razloga za proširenje proizvodnje, a o svom sam projektu razgovarao u Županiji. Kad bismo dobili adekvatan prostor, krenuli bismo u proizvodnju matica, budući da imamo dobar genetski materijal iz Austrije, zaključio je Štoković. Proširenju proizvodnje zasad je jedina prepreka dislociranost košnica, za koje pčelar još nije dobio adekvatno zemljište u okolici Pule.

Najljekovitiji je med od kadulje

- Svaki je med kvalitetan i dobar, kaže Kožljan. Ipak, izdvojio je med od kadulje, zbog ljekovitih svojstava. Što se tiče kristaliziranog meda, kaže da to ne govori o njegovoj lošoj kvaliteti, već o tvrdoći, kao što je primjerice onaj od medunca i crnogorice.

U vezi s cijenom, Štoković ističe da se njegov proizvod uklapa u tržišne cijene te da je čak i jeftiniji. Najskuplji je kaduljin s 50 kuna po kilogramu, 40 kuna je šumski med, a bagremov i livadni prodaju se po 35 kuna.

- Bagrem je iznimno kvalitetan med, a jeftiniji je jer ga se proizvede od 4 do 6 kilograma na dan. Za razliku od njega, kadulje se proizvede 1,5 kilograma na dan, ističe Štoković.

Matična mliječ jača imunitet

Pčelari preporučuju: četveročlana obitelj morala bi mjesečno konzumirati minimalno kilogram meda. Ističu i ljekovitost cvjetnog praška, propolisa i matične mliječi.

Cvjetni prašak upotrebljava se kao vitaminski prašak jer je izvor bjelančevina, vitamina, aminokiselina, hormona, šećera, masti i eteričnih ulja, a sve se više koristi i u ljudskoj prehrani.

Čišćenjem okvira i košnica sakuplja se propolis, koji se sastoji od biljnih smola, voska i peluda, a koristi se u razne ljekovite svrhe, posebno za liječenje rana. Ima antibakterijska, antigljivična i antivirusna svojstva.

Matična mliječ izrazito jača imunitet, vrlo povoljno djeluje na bronhijalnu astmu, bolesti jetre, zarastanje prijeloma kostiju i na kožne bolesti. Proizvode je pčele radilice, izdvajajući vrijedne sastojke iz svojih žlijezda slinovnica, namijenjenih prehrani matice. Najviše se mliječi dobiva presađivanjem trodnevni ličinki, iz kojih se nakon 24 sata vadi mliječ, a godišnje se iz jedne zajednice može dobiti oko 250 grama mliječi.

Kao ugriz poskoka

Iako se većina ljudi boji uboda pčela, pčelarima je to najmanja briga.

- Čuja san da 333 uboda pčele vrijede kako jedan ugriz poskoka, a kako su mene ubole i više od tega, vjerojatno mi ne bi bilo niš kada bi me ugriza poskok, kaže Roce. Od stručnjaka smo dobili savjet i upute da se pčelama ne treba približavati kad je

loše vrijeme i kad nema paše jer su tada agresivne. Također, u blizini pčela, ako se želi izbjeći njihov ubod, ne smije se mahati rukama.

